1862. N°. 29.

LEYDSCHE COURANT.

De Courant wordt Maandag, Woensdag en Vrijdag uitgegeven. Die van Maandag komt uit Zaturdag avond.

VRIJDAG 7 MAART.

De prijs der Courant is f 3.— per vierendeel jaars. Afzonderlijke nommers zijn tegen 10 Cents verkrijgbaar.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

LEYDEN, 6 Maart.

In de maand Februarij 1862 zijn binnen deze gemeente geboren 145 kinderen; als: 74 zoons en 71 dochters, waaronder zijn begrepen twee paar tweelingen. Overleden 75 personen, als: 11 mannen, 21 vrouwen, 20 zoons en 23 dochters; daarenboven als levenloos aangegeven 5. Voltrokken 25 huwelijken.

— Door onzen stadgenoot, den bekwamen calligraaf A. Taffijn, werd onlangs eene naamlijst vervaardigd van de leden der vereeniging tot instandhouding en bevordering van den bloei der kweekschool voor zeevaart alhier, prijkende met den naam van Z. M. den Koning, als beschermheer, en waarvan de bewerking uitmuntend mogt genoemd worden. Dit stuk is dezer dagen ter bezigtiging aangeboden aan Z. M. den koning, Z. K. H. prins Hendrik, Z. Exc. den minister van marine en meerdere hooge autoriteiten; en aan den vervaardiger is de hooge eer te beurt gevallen dat Z. M. hem, bij een vleijend schrijven van zijnen adjudant en bibliothecaris, zijne bijzondere goedkeuring en tevredenheid over zijn werk heeft doen betuigen.

— Een werkman van de fabriek *de Nijverheid*, onder Oegstgeest, heeft dezer dagen op eene hoogst treurige wijze den dood gevonden, waaromtrent ons de volgende bijzonderheden worden medegedeeld. Leendert Rijsdam en Hendrik Hogervegt, beide 23 jaren oud en oppassende werklieden in de genoemde fabriek, waren als zandschippers werkzaam voor den grindweg, die van Hoogmade in de rigting van Leyden wordt gelegd; daar de werkzaamheden in de fabriek eerst met April kunnen beginnen, zijn velen der werklieden elders bezig. Maandag avond na de lossing hunner schuit, hebben beiden zich in het vooronder ter ruste gelegd, nadat zij, wegens de koude weersgesteldheid, het luik geheel hadden gesloten. Des nachts is Hogervegt ontwaakt, hij gevoelde zich in eenen niet gunstigen toestand, maakte met moeite het luik open en ondervond [illegible] hem goed deed, waarom [illegible] dat zijn makker [illegible] was, [illegible] dood. Zijne ouders verliezen in hem een goeden zoon en de fabriek *de Nijverheid* een ijverig werkman.

— De *Rott. Cour.* meldt van hier dat tot directeur van 's rijks herbarium zal benoemd worden de hoogleeraar Miquel, van Utrecht.

— Door den minister van binnenl. zaken zijn, krachtens magtiging verleend door den koning, zekere sommen ter beschikking der inspecteurs van het lager onderwijs gesteld, ten einde kleine tegemoetkomingen aan de ijverigste kweekelingen, welke van het ten hunnen behoeve gegeven onderwijs in 1861 hebben gebruik gemaakt, te kunnen toekennen, en wanneer zich daartoe de behoefte doet gevoelen, ook eenige hulpmiddelen voor het aan hen te geven onderwijs aan te koopen.

— De tijdelijk vrijgesteld geweest zijnde lotelingen van de klassen van 1858, 1859 en 1860, die hun 20ste jaar voor 1 Jan. ll. volbragt hebben, zullen krachtens art. 149 der wet op de nationale militie van 19 Aug. des vorigen jaars voor altijd van de militie worden vrijgesteld, zonder dat het noodig is in persoon voor den militieraad te verschijnen en zelfs hun regt op die vrijstelling niet door eenig bewijs behoeven te staven.

— Volgens de officiele opgave van de uitkomsten der jongste volkstelling, bedroeg de bevolking der prov. Gelderland op 31 Dec. 1859 403,640 zielen, waaronder Arnhem 24813 zielen, Nijmegen 21493 zielen, Zutphen [illegible] zielen, Apeldoorn 11302 zielen. Die van de provincie Drenthe 95231 zielen, waaronder Assen 5388 zielen, Hoogeveen 9530 zielen, Meppel 6941 zielen.

— In de maand Februarij zijn over den Holl. spoorweg vervoerd 80733 reizigers, gevende eene opbrengst van ƒ 61480.65. De opbrengst van het goederen-vervoer was ƒ 14713.09½.

In dezelfde maand heeft het vervoer van reizigers over den Ned. Rijnspoorweg ƒ 69649, het vervoer van goederen ƒ 48989, en het vervoer van reizigers en goederen, door direkt verkeer met Duitschland, ƒ 39053 opgebragt.

— De bestuurders van het Tollens-fonds hebben bekend gemaakt dat op 1 Januarij ll. ten name van dat fonds in het grootboek nat. werk. schuld, à 2½ pCt., was ingeschreven de som van ƒ 12200. Gedurende het jaar 1861 was aan giften ingekomen ƒ 160. Zoodra het ingeschreven kapitaal ƒ 20000 bedraagt, treedt dit fonds in werking.

— Volgens het *N. D. van 's Gr.* is te 's Hage een brief onder de r. katholieken in omloop, om bij het hof van Madrid aan te dringen op verandering van het lot der Christenen, die, omdat zij den bijbel gelezen en verspreid hebben, tot galeistraf zijn veroordeeld.

— Te Rotterdam is gisteren de vrouw van J. van Zoelen, op de Slakade woonachtig, van drie welgeschapen kinderen, een zoon en twee dochters, bevallen. Gelijk voorregt viel eergisteren te beurt aan eene vrouw te Heille, nabij Sluis, die van drie zonen is bevallen. De laatste bragt bij hare vorige bevalling tweelingen ter wereld, zoodat haar gezin in 16 maanden tijds met 5 kinderen is verrijkt.

— Door 27 stuurlieden van haringschepen zijn aan het kon. Nederlandsch meteorologisch instituut te Utrecht journalen ingeleverd, bevattende de waarnemingen, welke door hen in 1861 ten behoeve der zamenstelling van eene haringkaart gedaan werden. De minister van binnenl. zaken heeft overeenkomstig het advies van den hoofddirecteur van gemeld instituut, wegens het leveren der beste waarnemingen toegekend eene premie van ƒ 50 aan P. Boom, stuurman te Delfshaven, en eene van ƒ 20 aan ieder der volgende schippers: H. van Luik, M. den Admiraal, J. Schouten, C. Storm, C. Storm Jz, W. Schouten Lz., M. Don, J. van der Windt, P. Wapenaar, allen te Vlaardingen, en K. Visser Pz. te Enkhuizen.

— Te Waardenburg, nabij Zalt-Bommel, had Maandag ll. een treurig ongeluk plaats. De veldwachter van Ek ging te digt langs den watermolen aldaar, zoodat hem een der roeden aan het hoofd zoodanig verwond heeft, dat hij den volgenden dag aan de gevolgen overleden is.

— In de stoomweverij van de hh. Cardinaal te Almelo beging dezer dagen een werkman de onvoorzigtigheid een der drijfassen van de machinerie schoon te maken, terwijl alles in werking was. Hij geraakte met zijne kleederen in het werktuig verward en werd eenige malen rondgeslingerd, waarbij hij telkens tegen een der balken van het dak stootte. De machine werd dadelijk stilgezet, doch de ongelukkige had reeds beide beenen en armen gebroken, en zware verwonding aan het hoofd bekomen. Nadat hem de beide beenen waren afgezet is hij, zes uren na het ongeval, bezweken.

— Op den 2den dezer zijn door het stoomschip *Cycloop* van Vlissingen naar Nieuwe Diep overgebragt een aantal werklieden van 's rijks werf in de eerstgenoemde plaats, bestaande uit 151 gehuwde en ongehuwde personen. De meeste hunner zijn zoo goed mogelijk onder dak gebragt; enkelen hebben te Nieuwe Diep geene woning kunnen vinden en zijn voorloopig op eene der daar liggende kanonneerbooten gehuisvest.

— Uit Paramaribo meldt men, dat de expeditie naar de plantaadje Bergendaal gunstig is afgeloopen. Den 2den Februarij is met de koloniale stoomboot *Nickeri* een detachement van 50 man, onder bevel van kapitein van Scheek en luitenant ten Broeke, van de plantaadje teruggekeerd, medevoerende 25 negers van daar. De andere helft van het detachement is onder luit. van Voren met den offic. van gez. Monto Santo op de plantaadje gebleven. De oproerige slaven hebben zich weêr spoedig onderworpen; de 25 medegevoerden zullen echter straf ondergaan.

's GRAVENHAGE, 6 Maart.

Z. M. de koning heeft tot ridder-grootkruis der orde van de Eikenkroon benoemd: jhr. mr. J. G. H. van Tets van Goudriaan, laatst minister van financiën, en mr. M. H. Godefroi, laatst minister van justitie.

— Z. M. heeft aan den Oost-Indischen hoofdambtenaar E. F. graaf van Bentheim Teecklenburg Rheda, laatstelijk resident der Zuid- en Ooster-afdeeling van Borneo, thans met verlof in Europa, vergunning verleend tot het aannemen der versierselen van kommandeur 2de kl. van de hertogelijke Saksische Ernestinische Huis-orde, hem door den hertog van Saksen-Coburg-Gotha geschonken.

— Bij beschikking van den 5den dezer, is door den minister van marine aan den hofmeester L. C. Louwers, dienende aan boord van het schroefstoomschip *Citadel van Antwerpen*, de gouden medaille toegekend, ter zake van zijnen 50-jarigen dienstttijd bij de Ned. zeemagt.

— Tot president van het prov. geregtshof in Noordbrabant is benoemd de heer mr. C. J. van Heusden, thans vice-president van dat hof.

— Tot ontvangers der directe belastingen enz. zijn benoemd: te Wamel de heer G. L. Wijnen, thans te Herwijnen; te Cuyck de heer J. A. Kessels, thans te Beugen; en te Veere de heer jhr. J. A. H. C. van Doorn, thans te Arnemuiden.

— Bij besluiten van 4 dezer heeft Z. M. aan zijnen adjudant in buitengewone dienst, den luit.-generaal J. van Swieten, kommandant van het leger in Ned. Indië, met ingang van 1 Julij 1862, en met behoud van aanspraak op pensioen, op de meest eervolle wijze uit de militaire dienst ontslagen, onder dankbetuiging voor de langdurige goede en trouwe diensten door hem aan den lande bewezen, en zijnen adjudant in buitengewone dienst, den generaal-majoor van het leger in Ned. Indië C. A. de Brauw, civiel en militair gouverneur van Sumatra's Westkust, met ingang van 1 Julij 1862, benoemd tot luit.-generaal en kommandant van het leger in Ned.-Indië.

— Aan den heer C. Gerdenier is, op zijn verzoek, eervol ontslag verleend als schoolopziener in het 8ste schooldistrict der prov. Noordholland, en tot schoolopziener in dat district benoemd de heer mr. J. Gerdenier, te Hoorn.

— Het gecostumeerde bal, dat eergisteren avond ten hove plaats had, is zeer luisterrijk geweest. Er was niets verzuimd, noch van de zijde van den kon. gastheer, noch van die der genoodigden, om den glans en het genoegen van dat feest te verhoogen. Z. M. was in het zeer prachtig costuum uit den tijd van Lodewijk XIII, en H. M. droeg het costuum der koningin van Bohemen; haar rijk wit satijnen kleed was als met edelgesteenten bezaaid. HH. KK. HH. prins en prinses Frederik en prinses Maria waren door het overlijden der groothertogin van Mecklenburg, eene nicht der prinses, verhinderd het bal bij te wonen.

— Naar men verneemt zal het gecostumeerd bal bij Z. K. H. den prins van Oranje Vrijdag den 14^{den} dezer plaats hebben.

— Dezer dagen is gemeld, dat er namens den staat beslag was gelegd op de confessie van Balthazar Gerardts en een ander tot zijn geding betrekkelijk stuk, dat alhier ten verkoop werd aangeboden. Men verneemt thans dat die zaak bij transactie geschikt is en dat die stukken thans in handen van den staat zijn teruggekeerd.

— Gisteren is alhier de eerste algemeene vergadering gehouden van de vereeniging van en voor Nederlandsche industrieelen. Het voorloopig bewind heeft daarin verslag gedaan van hetgeen het als zoodanig had verrigt en heeft voorts een programma van beginselen medegedeeld, welke naar zijn oordeel deze vereeniging moeten beheerschen. De vergadering heeft daaraan hare volkomene goedkeuring geschonken. Hierna is het voorloopig bewind tot definitief bestuur gekozen met toevoeging van de heeren P. L. Driessen (firma de Heyder en Comp.) te Leyden, O. O. van den Berg te Amsterdam en J. M. van der Made te Dordrecht.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

ENGELAND.

LONDEN, 4 Maart.

In Blackburn heerscht zooveel gebrek, ten gevolge van gemis aan arbeid, dat meer dan 200 ambachtslieden uitgehongerd door de straten zwerven.

— Bij de reeders van het schip *Hart*, te Liverpool, is berigt ontvangen, dat het op 30 Jan. door de kruisers der Vereenigde Staten op de hoogte van Florida is aangehouden, met eene lading Enfield-buksen en ammunitie ter waarde van 1,000,000 dollars.

— De bondstroepen, onder generaal Grant, hebben een belangrijk voordeel behaald, door de bemagtiging, na een hardnekkig gevecht, van het fort Donnelson, waarbij 15000 man gevangen in hunne handen zijn gevallen. Dit gelukkig volbragte wapenfeit heeft eene groote opgewondenheid in de noordelijke staten te weeg gebragt.

— Uit New-York meldt men dat de president Lincoln openlijk heeft doen bekend maken, dat hij den scheepskapitein Gordon, die wegens het drijven van den Afrikaanschen slavenhandel ter dood veroordeeld is, lijfsbehoud heeft geweigerd en dat het doodvonnis den 21sten Februarij zou worden voltrokken. De strafbepaling tegen den Afrikaanschen slavenhandel is vroeger in de Vereenigde Staten nooit in volle strengheid uitgevoerd, dewijl het hoog gezag er steeds in de hand van de demokraten of de partij der slavenhouders was.

FRANKRIJK.

PARIJS, 4 Maart.

In de zitting van het wetgevende ligchaam van heden heeft de voorlezing plaats gehad van een brief des keizers, die daarin zijn leedwezen uitdrukt over het misverstand, waartoe het ontwerp van wet tot het verleenen eener dotatie aan den generaal de Montauban aanleiding gegeven heeft. De keizer zegt voorts, dat de verwerping van het voorstel geenerlei moeijelijkheden kan opleveren, aangezien heden ten dage de wetten om haar zelve beoordeeld worden, en niet om ministers te doen vallen. Ten einde overigens het onderling vertrouwen te herstellen, dat nooit had moeten verbroken worden tusschen de beide staatsmagten, heeft de regering besloten het tegenwoordig ontwerp in te trekken en een ander voor te stellen, bestemd om buitengewone diensten in China te beloonen. De lezing van dien brief werd beantwoord met den kreet: leve de keizer!

— In sommige kringen verzekert men, dat eenige bisschoppen, in de belofte der regering dat de jaargelden der ondergeschikte geestelijken zullen worden verhoogd, eene poging ziende, om die klasse van de hooge geestelijkheid af te scheiden, voornemens zijn een petitionnement onder de mindere geestelijken des lands tot stand te brengen, waarbij deze tegen die vermeerdering van jaargeld zullen opkomen.

— Twee oud-afgevaardigden van de nationale vergadering van 1848 zijn gevangen genomen. Het zijn de heeren Greppo en Miot. Er zijn ook huiszoekingen bij hen bewerkstelligd; doch men weet niet zeker of de regering ook verdachte papieren of iets anders ten hunnen laste heeft gevonden. Ook onder de correspondenten van vreemde dagbladen moeten gevangennemingen zijn gedaan. Onder die personen wordt genoemd de heer Ganesco, die in het vorige jaar uit het rijk was gezet, maar later verlof heeft bekomen om terug te keeren. Men zou uit een en ander willen afleiden dat de regering eene zamenzwering op het spoor was.

— Er zijn tusschen den minister van onderwijs en den hoogleeraar Renan onderhandelingen aangevangen, betreffende het hervatten van den cursus des laatstgenoemden aan het Collège de France.

— De sergeant Boichot, als republikein van den jare 1848 bekend, is thans kolonel in dienst der Noord-Amerikaansche Unie.

— Berigten uit Athene verzekeren dat de opstand slechts tot Nauplia en de naaste omstreken bepaald blijft. Bij Glikia had een ernstig treffen tusschen de muitelingen uit Nauplia en de kon. troepen plaats gehad. Te Nauplia heerschte gebrek aan levensmiddelen. De carnavals-vermakelijkheden waren te Athene gestaakt.

PRUISSEN.

Op bevel van den minister van oorlog zijn eenige in der tijd afgeschafte bepalingen weder van kracht verklaard, namelijk, dat in elke kazerne een zeker aantal scherpe patronen, in evenredigheid met de sterkte der aldaar gekaserneerde troepen, aanwezig behoort te zijn; dat militairen zich terstond behooren te verwijderen van die plaatsen, waar zamenscholingen geschieden, in zoo ver dit niet in strijd is met hun dienstpligt.

— De groothertogin Augusta Mathilda Wilhelmina, gemalin van den regerenden groothertog van Mecklenburg Schwerin, is den 3^{den} Maart overleden.

— Men meldt uit Warschau, dat van daar eene op zeer zonderlinge wijze vervaardigde schilderij naar de Londensche tentoonstelling zal gezonden worden. Zij stelt voor een Zwitsersch landschap en bestaat uit dusgenaamde lucifers van verschillende kleur. Dit vreemde kunstwerk is vervaardigd in de chemische werkplaats der heeren Hirschenfeld; de vervaardiger is de heer Anton Krafft.

Per Telegraaf.

TURIJN, 5 Maart. De *Italia* berigt dat Garibaldi naar Genua is vertrokken. Men verzekerde dat hij voornemens was als voorzitter op te treden in de algemeene bijeenkomst der comité's van het Provedimento.

NEW-YORK, 21 Februarij. (*R. O.*). De dagbladen zijn verontwaardigd over het voorstel om in Mexico eene monarchie te vestigen. De *World* noemt het eene beleediging voor de Unie; eene monarchie toch kan niet dan door de Europesche bajonetten worden staande gehouden. Als de opstand in het zuiden zal onderdrukt zijn, dan zal niets meer geschikt zijn om het noorden en zuiden tot elkander te brengen, dan de vereeniging hunner wapenen om den Europeschen invloed te keer te gaan. De bemagtiging van Savannah wordt niet bevestigd. De toebereidselen tot den aanval worden voortgezet.

De heer Schurz zal als gezant naar Petersburg gaan, in de plaats van den heer Cameron. Volgens gerucht zou de generaal Johnston, van de zuidelijken, aangeboden hebben om Nashville te ontruimen, onder voorwaarde dat de eigendommen der particulieren zullen geëerbiedigd worden. Men had daarop nog geen antwoord ontvangen. Een gerucht zegt ook dat de noordelijken den generaal Price hebben aangetast, die de vlugt heeft genomen.

VERA-CRUZ, 8 Februarij. Onder de Europesche troepen bevindt zich een groot aantal zieken. De verbonden mogendheden maken toebereidselen om voorwaarts te gaan. De Mexicanen zullen weêrstand bieden.

PARIJS, 6 Maart. De *Moniteur* deelt het volgende mede: De *Espérance* van Nantes heeft eene tweede waarschuwing ontvangen, wegens het verspreiden van geruchten, beleedigend voor de regering en te kort doende aan den eerbied die men aan het hoofd van den staat is verschuldigd. De raad van state houdt zich bezig met het onderzoek van een gisteren ingekomen ontwerp, waarbij voorgesteld wordt eene jaarlijksche rente, het cijfer nog onbepaald, op het grootboek te doen inschrijven, om daaruit door pensioenen of dotatiën roemrijke daden van generaals, officieren en soldaten van het leger en de zeemagt, of bijzondere diensten in oorlogstijd bewezen, te beloonen.

In een brief uit Vera-Cruz wordt gezegd dat de Mexicaansche commissaris zich heeft kunnen overtuigen dat de mogendheden zich niet zullen laten aftrekken van hun oogmerk, te weten, om aan Mexico de gelegenheid aan te bieden van de regeringloosheid verlost te worden, waaronder het land reeds gedurende 50 jaren gebukt gaat. De bevelhebbers der verbonden mogendheden denken eenstemmig, om de vroegere besluiten in het minste niet te wijzigen; de troepen zullen zich zoodra zij gereed zijn op marsch begeven. Berigten uit Mexico geven te kennen dat het niet mogelijk is den tegenwoordigen toestand nog lang te handhaven. De wensch voor het welgelukken der tusschenkomst en eene spoedige aankomst onzer troepen is algemeen. Men verlangt de vestiging van een gezag, dat uit zijnen aard en in zijnen vorm aan de oude traditiën en de nationale belangen der Mexicanen beantwoordt.

MARSEILLE, 6 Maart. Het transportschip *Aube* is, na eenen spoedigen overtogt, gisteren hier aangekomen. In de berigten door dit vaartuig medegebragt, wordt gezegd dat de Fransche en Mexicaansche troepen zich verbroederden. De laatsten verklaarden zich bereid om met de onzen naar de hoofdstad te trekken. Met de Spanjaarden wilden zij echter niets te doen hebben. Guerilla's legden het op het leven van afgedwaalde Spanjaarden toe. Te Vera-Cruz geloofde men aan de aanneming van het ultimatum.

CADIX, 5 Maart. Uit Vera-Cruz meldt men dat de toebereidselen tot vertrek, om onderscheidene plaatsen te bezetten, voortduren. De Mexicanen zijn gezind tegenstand te bieden. De candidatuur van den aartshertog Maximiliaan is slecht ontvangen.

BERLIJN, 6 Maart. De heer Mallet, van Londen, inzonderheid bekend door de onderhandelingen van den heer Cobden met Frankrijk over het handelsverdrag, is hier aangekomen.

KONSTANTINOPEL, 6 Maart (*R. O.*). De Porte heeft voor de te sluiten leening onderhandelaars naar Londen gezonden. De sluiting der leening is zeker.

MADRID, 5 Maart. De hertog en de hertogin van Brabant worden hier verwacht.

DE LEIDSCHE HULPBANK.

I.

Voor eenigen tijd is te dezer stede eene inrigting tot stand gekomen, welke, indien wij ons niet bedriegen, bij goede leiding een allergunstigsten invloed op den toestand der lagere burgerklassen zal kunnen uitoefenen; wij bedoelen de Hulpbank, opgerigt door de Leidsche Maatschappij van Weldadigheid. Daar het intusschen voor het welslagen van deze onderneming, als van trouwens elke andere, een hoofdvereischte is, dat zij door hen die er belang bij hebben goed worde gekend, zoo gelooven wij een nuttig werk te doen, wanneer wij langs dezen weg de aandacht onzer stadgenooten vestigen op de nieuwe instelling en met een enkel woord hare zeer eenvoudige werking toelichten.

Een der voornaamste kenmerken van onzen tijd is het streven naar een verbeterd credietstelsel; de vruchten van dit streven, in de laatste veertig jaren verkregen, zijn nauwelijk meer te tellen. 't Is waar, al die vruchten waren verre van bruikbaar; men plukte rijp en groen, en het groene is menigeen slecht bekomen. Maar deze omstandigheid neemt niet weg dat uit de volharding waarmede, trots tallooze teleurstellingen, altijd in dezelfde rigting werd voortgearbeid, en dat niet enkel hier of daar maar bij ongeveer alle beschaafde volken, het helder bewustzijn spreekt van den verbazend grooten invloed, welken een goed credietstelsel op de algemeene welvaart moet uitoefenen. En inderdaad, het crediet is de ziel van de maatschappij, de onzigtbare kracht welke het gansche zamenstel van menschelijke nijverheid in beweging brengt. Niet duidelijker kan dit blijken dan bij groote en noodlottige politieke gebeurtenissen. Die gebeurtenissen kun-

nen soms den maatschappelijken arbeid plotseling stremmen en de volkswelvaart voor een oogenblik schier geheel vernietigen. Maar hoe? Zij laten de op de wereld aanwezige rijkdommen toch ongedeerd; zij verminderen in geenerlei opzigt den bestaanden overvloed en ontnemen niemand den lust om te arbeiden; alles blijft, behalve het crediet, maar met het crediet is de welvaart verdwenen. Het vertrouwen dat er den kapitalist toe leidde zijne kapitalen tijdelijk af te staan aan hen die ze bij hun arbeid behoeven, werd geschokt, en die schok was genoeg om den arbeid te stremmen. Ware het mogelijk het vertrouwen geheel weg te nemen, de arbeid van de maatschappij zou stilstaan.

Is de behoefte aan crediet werkelijk zoo groot als wij opgaven, dan begrijpt men ligt dat geen klasse van de maatschappij het ontberen kan. Werkelijk bestaat het dan ook overal, maar in zeer ongelijke mate; voor den welgestelde is het dikwijls onbeperkt, voor den minvermogende wordt het binnen de engst mogelijke grenzen terug gebragt. Het is niet genoeg dat de kleine neringdoende zich met veel minder verdiensten moet tevreden stellen dan zijn welgestelde concurrent, de magt van het crediet, waarover de laatstgenoemde in zoo ruime mate beschikt, ontbreekt hem schier geheel en daarmede het middel om met hoop op goeden uitslag mede te dingen. Terwijl de welgestelde schoen- of kleerenmaker zijne grondstoffen bij zeer groote hoeveelheden en dus tegen den laagst mogelijken prijs kan inkoopen; terwijl hij altijd gelegenheid heeft van de voor hem gunstige marktprijzen partij te trekken; terwijl hij, een gevestigd crediet bezittende, bij elken fabriekant van laken of leder teregt kan komen en zoodoende de beste qualiteiten erlangen, ontmoet de kleine baas, die zonder hulp van knechts met het vervaardigen van kleeren of schoenen een sober bestaan zoekt, bij het inkoopen van zijne grondstoffen tallooze moeijelijkheden. Heeft hij geen geld en moet hij het bij anderen gaan opnemen, dan vergt men hem buitensporig hooge renten af, welke schier al zijne winsten verslinden; kan hij het vereischte geld niet erlangen en moet hij bij den verkooper borgen, dan verliest hij het vermogen om het beste en goedkoopste te kiezen; hij moet nemen wat men hem geven wil en tevreden zijn met den prijs die gesteld wordt. Van een wachten op voordeelige marktprijzen kan bij hem nooit sprake zijn, want hij heeft geen voorraad; al zijn de grondstoffen nog zoo duur, hij moet ze koopen, want zonder grondstof geen product, en zonder product geen geld om van te leven. Is de kleine baas zoo gelukkig van althans eenige middelen beschikbaar te hebben, die middelen zijn in elk geval zoo bekrompen, dat hij zeer in het klein moet inkoopen, en men weet het: koopen bij kleine hoeveelheden is onvoordeeligen koop.

De opmerking welke wij maakten past voor alle kleine bedrijven en verklaart ten deele den treurigen toestand, waarin zij veelal verkeeren. De nadeelen welke daaruit voor de maatschappij voortvloeijen zijn tweeledig: niet alleen dat zij die deze kleine bedrijven uitoefenen, zij mogen dan nog zoo bekwaam en nog zoo vlijtig zijn, zich niet dan moeijelijk staande houden, maar de personen die, ook al wegens gebrek aan crediet, bij die weinig gegoede ambachtslieden ter markt *moeten* komen, koopen uit den aard der zaak duur en slecht. 't Is eene treurige waarheid, maar toch een waarheid, dat de lagere klasse niet alleen minder verdient, maar ook met het zuur verdiende betrekkelijk minder kan koopen dan de meer bevoorregte. 't Scheelt veel dat men met het honderdste deel der inkomsten van een welgesteld man, ook het honderdste deel zou kunnen erlangen van hetgeen deze in staat is zich aan te schaffen.

Het is onder deze omstandigheden geen geringe zegen voor de maatschappij, dat het streven naar een beter credietstelsel, waarvan wij zoo even gewaagden, tot op zekere hoogte ook aan de kleine burgerklassen ten goede is gekomen en geleid heeft tot de vestiging van Hulpbanken, welke althans ten deele aan de bovengenoemde bezwaren te gemoet komen. Deze banken trachten het haar behoorende kapitaal vruchtbaar te maken door tegen billijke rente aan nijvere minvermogenden op hun persoonlijk crediet kleine sommen voor te schieten, onder voorwaarde dat zij een of twee solide personen aanwijzen die voor hen borg spreken en zij zich verbinden het geleende op de voor hen meest passende wijze, dat wil zeggen bij kleine termijnen, terug te betalen. In het bezit van zulke voorschotten, kunnen deze nijveren zich met het gereede geld op voordeelige voorwaarden grondstoffen of gereedschappen aanschaffen, en dus goedkooper voortbrengende ook tegen lager prijs afzetten, tot voordeel voor henzelven in de eerste plaats, maar ook tot voordeel van al degenen, welke de producten van die nijveren niet kunnen ontberen.

Ziedaar de heilzame strekking van de Hulpbank: zij komt den minvermogende op billijke voorwaarden verstrekken, wat in den regel òf in het geheel niet òf niet dan op zeer drukkende voorwaarden voor hem te verkrijgen is, en dus eene nieuwe bron openen voor kleine productieve ondernemingen, welke zijdelings aan de geheele maatschappij ten goede komen. Men begrijpe ons echter wel: de Hulpbank is niet bestemd voor *alle* minvermogenden, maar uitsluitend voor diegenen onder hen die werkelijk crediet *verdienen*. Crediet is vertrouwen, en vertrouwen laat zich niet opdringen. Men kan den arme een aalmoes schenken, maar men kan hem geen crediet toezeggen, tenzij men werkelijk meene dat hij crediet bezit, óf om zijn persoonlijk karakter, óf om den arbeid dien hij verrigt. Zal de Hulpbank inderdaad doel treffen, dan is het een hoofdvereischte dat niemand tegen over haar borg spreke voor een minvermogende, tenzij hij in gemoede overtuigd is dat dit borgspreken louter eene formaliteit zijn zal, en dat die minvermogende al de hem opgelegde verpligtingen wil en ook kan naleven. De Hulpbank zoekt in den borg niet alleen zekerheid voor de terugbetaling van de voorgeschoten gelden, maar ook zekerheid voor het werkelijk crediet van den leener. Verliest men dit hoofdbeginsel uit het oog dan wordt de hulpbank eene soort van armen-instelling, welke al de nadeelen brengt aan die instellingen eigen; in plaats van tot ijver en inspanning van eigen krachten op te wekken, gelijk haar doel is, zal zij dan de verderfelijke gewoonte kweeken om op de krachten van anderen te steunen; in plaats van aan orde en stipte pligtsvervulling te gewennen, zal zij de laatste sporen van die deugden uitroeijen; in plaats van de kleine voorschotten tot vruchtbaar kapitaal te maken, zal zij ze vernietigen.

Wij stellen dit punt op den voorgrond en dringen het zoo nadrukkelijk aan omdat daarop inderdaad alles aankomt. Men heeft op vele plaatsen den nuttigen werkkring van de hulpbanken verlamd door haar dus met liefdadigheidsinstellingen op één lijn te plaatsen en borg te spreken voor personen wien men niet het minste crediet toekende. Wij zouden aan de jonge onderneming, welke wij aanbevelen, zoo gaarne die teleurstelling sparen en komen daarom reeds in den aanvang tegen elke verwarring van denkbeelden op dit gebied waarschuwen. De leener bij de hulpbank mag het hoofd vrij in de hoogte heffen, want hij behoort niet tot hen, die onbekwaam om voor zich zelven te zorgen, de openbare milddadigheid inroepen; hij vraagt, ja, eene dienst, maar eene dienst, welke hij betaalt en betrekkelijk duur betaalt, en die alzoo evenmin naar liefdadigheid zweemt als de dienst, welke door de Nederlandsche Bank aan geldbehoevende handelaren bewezen wordt.

J. T. B.

STADS-BERIGTEN.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN LEYDEN, —

Gezien de adressen van JOHAN WILLEM LANTZENDÖRFFER en ABRAHAM DE VROEDE, tabaksverkoopers, beiden wonende binnen deze gemeente, om vergunning tot het doen plaatsen van een *tabaks-eest*, de eerste in het perceel op het Kortrapenburg, geteekend Wijk IV. N°. 167, de tweede in het perceel in de Pieterskerkkoorsteeg, Wijk IV. N°. 475;

Gelet op het Koninklijk besluit van den 31sten Januarij 1824, rakende vergunningen ter oprigting van sommige Fabrieken en Trafieken;

Doen te weten, dat tot het hooren der eigenaars en bewoners van de naastbijgelegene en belendende panden, ten opzigte der informatiën *de Commodo et Incommodo*, door Burgemeester en Wethouders zal worden gevaceerd op het Raadhuis dezer Gemeente, op Maandag den 10den Maart aanst., des voormiddags ten 11 ure; zullende de belanghebbenden verpligt zijn, hunne bezwaren tegen die verzoeken op dien tijd in te brengen, terwijl, bij verzuim daarvan, zij gehouden zullen worden zich tegen de inwilliging niet te hebben verzet.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,

LEYDEN, 6 Maart 1862.

D. TIEBOEL SIEGENBEEK, Burgemeester.

v. PUTTKAMMER, Secretaris.

Burgerlijke Stand.

Van den 27 Februarij tot en met den 5 Maart 1862.

BEVALLEN: J. Kloek, geb. de Kort, Z. — M. J. Pont, geb. Lenzen, D. — C. Roobol, geb. Dee, D. — G. Vermond, geb. Sjardyn, Z. — S. A. Servaas, geb. Leeflang, Z. — J. P. Bekooy, geb. de Cler, D. — W. Miog, geb. Eradus, D. — J. S. Stakenburg, geb. de Paauw, D. — N. Bakker, geb. Feeswijk, D. — C. A. Hamaker, geb. van Vloten, Z. — A. M. de Wyter, geb. van den Burg, D. — L. M. van den Berg, geb. Heller, Z. — G. G. Steygerwalt, geb. van Lee, Z. — J. van Wijk, geb. Noest, Z. — J. C. Wasserman, geb. Wyting, Z. — I. Keereweer, D. — E. Piekaar, geb. Arkeveld, Z. — M. C. Hueber, geb. Grobben, D. — A. H. A. Kiewit, geb. Benier, Z. — S. Labordus, geb. Vijlbrief, Z. — J. M. Schimmel, geb. Speet, Z. — J. C. Vuurpijl, geb. de Man, D. — J. M. Aniba, geb. van Soest, Z. — C. H. Dikshoorn, geb. Lardé, D. — J. C. van Niehoff, geb. Fonteyn, D. — F. A. van Iterson, geb. Jacobs, D. — N. van Borselen, geb. van der Wilden, Z. — K. F. Gestman, geb. Harms, Z. — J. Siegtenhorst, geb. van der Hoeven, Z. — C. J. Pon, geb. de Vroede, D. — M. Ruitenbeek, geb. Selier, Z. — A. C. van Dijk, geb. Stevens, D. — C. Laman, geb. du Pree, Z. — M. C. van Kerpel, geb. van Dijk, D. — W. Mizée, geb. Verlind, Z. — C. van Dam, geb. Kriek, D. — G. Hibbeler, Z.

OVERLEDEN: M. Langeveld, geb. Wellens, 61 j. — G. M. Swart, D., 7 w. — Antje de Klerk, 41 j. — A. G. de Wit, D., 1 j. en bijna 4 m. — M. Piket, Z., 1 j. en 6 m. — J. Teske, Z., 4 w. — J. van Oosten, 27 j. — H. Hartwijk, geb. Hopman, 57 j. — Lucia Jac.a de Groot, 27 j. — W. C. Tinus, Z., 5 j. en 2 m. — M. M. Roman, D., 7 m. — J. van der Zeeuw, geb. Carré, 80 j. — Catha Verboog, 80 j. — M. Kremer, geb. Schelten, 81 j. — E. A. H. Vermond, Z., 3 d. — W. A. F. Maryt, Z., 4 w. — J. P. Bruin, 21 j. — Gerarda Winter, 60 j. — C. Schregel, geb. Hoorn, 83 j. — M. Haver, geb. Pardon, 89 j. — J. van Bruningen, geb. Nons, 71 j. — H. C. Perlee, D., ruim 3 m. — H. M. Wasserman, Z., 2 d. — J. Harland, D., 3 j. en bijna 2 m. — J. Plu, Z., bijna 4 m. — A. van Koperen, Z., 1 j. en 6 m. — A. J. van Disselt, Z., 1 j. en 6 m.

AKADEMIE-NIEUWS.

PROMOTIE AAN DE LEYDSCHE HOOGESCHOOL.

Den 5den Maart de heer I. Hooykaas, van Nieuwe Tonge, in de godgeleerdheid, na verdediging van zijn akademisch proefschrift: *Geschiedenis der beoefening van de wijsheid onder de Hebreën.*

ADVERTENTIEN.

Bij vonnis der Arrondissements-Regtbank te *Leiden* van den vierden Maart 1800 twee en zestig is CATHARINA CAROLINA WAGENAAR, Weduwe ARIE SCHIJF, Logementhoudster, wonende te *Leiden* op de Breedestraat, verklaard te zijn in **Staat van Faillissement**, hetwelk aanvang heeft genomen op den derden dier maand, met benoeming van den Edel-Achtbaren Heer mr. J. VAN OUTEREN, Regter bij voornoemde Regtbank, tot Regter-Commissaris, en van den Ondergeteekende, Advocaat te *Leiden*, tot Curator.

Voorts worden alle bekende en onbekende Schuldeischers, de bevoorregte en de pand- of hypotheekhebbende daaronder begrepen, opgeroepen, om op Woensdag den negentienden Maart e. k. te verschijnen ter Raadkamer der Regtbank, ten einde hunne schuldvorderingen ten laste van genoemde Gefailleerde te doen verifiëren.

H. W. STUFFKEN.

EIGENZORG.

Zondag 9 Maart 1862, tot zekere sluiting,

Grande Soirée Musicale,

te geven door Fransche en Duitsche Artisten, in costuum.

P. RAMAKERS.

Wordt gevraagd een **Marqueur**.

Théâtre Français à Leide.

Les Artistes du Théâtre de la Haye,

Direction VALOIS et JAHN,

auront l'honneur de donner,

Vendredi 21 Mars 1862,

une représentation composée de:

LA FAVORITE,

grand Opéra en 4 actes.

Paroles de MM. de ROIJER et VAEZ, Musique de DONIZETTI.

On commencera à 7 heures.

Prix des places: Loge *f* 2.—. Parterre *f* 1.20. Galeries *f* 0.60.

KIESVEREENIGING

GRONDWET EN KONING.

Bij de verkiezing op 11 Maart a. s. wordt als Lid van den Gemeenteraad aanbevolen:

Mr. J. L. KLAVERWYDEN.

Het Bestuur der Vereeniging voornoemd,
J. VAN HEUKELOM.
H. J. HALBERTSMA.
J. T. BUYS.

KIESVEREENIGING

VADERLAND EN ORANJE.

In de vergadering van den 4den Maart ll. is besloten, tot Kandidaat voor het Lidmaatschap van den Gemeenteraad alhier bij de stemming op Dingsdag den 11den Maart a. s. aan te bevelen den Heer:

D. W. WTTEWAALL.

Namens de Vereeniging,
LEIDEN, 5 Maart 1862. TAETS VAN AMERONGEN, Voorzitter.
H. C. HARTEVELT, Secret.

BAZAR.

Ontvangen eene partij zwarte zijden gebrocheerde Stoffen en Linten, die tot zeer billijke prijzen worden aangeboden.

ZEKER MIDDEL.

Het gebruik der Abshaubbios's Anti-Rumatische Watten, neemt meer en meer toe, en geen wonder! Wie heeft ooit een middel gekend dat onfeilbaar weerstand kan bieden tegen het zoo pijnlijke Rumatiek? Alleen de evengenoemde watten is zulks te beurt gevallen, zij genezen onfeilbaar. Duizende malen is het bewezen dat zij alle momentuele aangebragte pijnen van dien aard spoedig stilt en geheel verdwijnt, en dat zij even zeker bij continueel gebruik het verouderd Rumatiek doet verdwijnen alsof het nimmer bestaan had. Neemt dan lijders het middel te baat dat u zoo ruimschoots wordt aangeboden; alle andere zaken, zoodals baai, jicht, neteldoek enz., laten u in den steek, de goedkoope Abshaubbio's Watten doen dit niet, zij werken met zekerheid tegen alle Rumatische pijnen, wanneer men ze goed gebruikt volgens gebruiksaanwijzing, welke is vermeld op de blaauwe billetten waarin de pakjes gewikkeld zijn.

A. BREETVELT Az.,
Delft, Groote Markt, nevens de Waag;

die deze Watten, voor den prijs van 25 Cents per pakje, o. a. verkrijgbaar heeft gesteld bij:

A. van 't Hooft, Leiden, Haarsmansteeg bij de Vischmarkt.
N. J. Sanders Gz., Leiden, Haarlemmerstraat.
N. W. Beuzemaker & Co., Leiden, Vischmarkt.
G. Wilhelmus, Woerden.
Gebr. Kauling, Gouda.
Mej. de Wed. Bosman, Gouda.
Gebr. Kauling, Alphen.
C. B. Verheul, Oudewater.
L. den Ouden, Soetermeer.
Wed. Boon, Leidschendam.
W. Ligthelm, Voorburg.
A. Bots, Nieuwkoop.
Wed. C. van der Meer, Noordwijk.
R. van Mansum, Hillegom.
J. Knol, Haarlemmermeer.
J. Goudkade, Boskoop.
J. B. E. C. Schlatman, Bodegraven.
En meer bekende depôts.

Dr. PATTISON's

JICHTWATTEN,

geneesmiddel tegen alle soorten van Rhumatiek, hetzij deze zich aan de armen, of aan den hals, den rug, de voeten, de handen, enz. geplaatst hebbe, alsook tegen rheumatische tandpijnen.

Hoofddepôt bij RINGK EN COMP., te Schaffhausen (Zwitserland).

Een pak 80 Cents; een half pak 50 Cents. Voorhanden bij den heer J. L. BRUNING, aan de Vischbrug, Wijk IV. No. 95.

Er wordt gevraagd met primo Mei 1862 een bekwame **Werkmeid** van de P. G., een burger pot kunnende koken en voorzien van goede getuigen. Adres in persoon bij de Boekh. T. HOOIBERG EN ZOON, alhier.

Een knappe **Loopjongen** kan direct geplaatst worden.

LET WEL.

Door bijzondere gelegenheid *te Koop* aangeboden, een uitmuntend sterktoongevend 7-Octaaf echt Fransch schuinsnarig Palisander **Pianino**, uit een zeer beroemde Parijser fabriek, welks deugd als echtheid 5 jaren wordt gegarandeerd, voor den prijs van *f* **310**. Te bevragen Zonneveldsteeg, Wijk IV. No. 445.

Inwoning gevraagd tegen 1 Mei of Augustus,

voor een' Heer en eene Dame, in de onmiddelijke omgeving van *Leiden*. Men verlangt 2 Kamers en Alcove met Keukentje of 3 Kamers en Keuken, met eenige bediening. Huurprijs *f* 150 à *f* 180 buiten belasting. Adres Bureau dezer Courant, onder Lett. **P. P.**

MET MEI TE HUUR,

een net dubbel **Huis**, bevattende zes Kamers en alle gemakken, benevens een **Tuintje**, op een vrolijken stand, prijs *f* 350. Inlichtingen te bekomen bij den bewoner in het Noordeinde, hoek Varkenmarkt.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS DER GEMEENTE LEYDEN zijn van meening, in het bijzijn der Commissie van Fabricage, in het openbaar **aan te besteden:**

1°. *De verandering van de tegenwoordige Borstelbrug in eene vaste Brug*, in 2 perceelen.

2°. *Het wegbreken van de Sluisbrug over het Kort Rapenburg aan het Galgewater.*

3°. *De vernieuwing van de Driegatenbrug over de Dwarswatering aan de Zijl.*

4°. *Het leveren en indaan van 29 Stootpalen aan de Bruggen.*

En zulks op het Raadhuis binnen gemelde gemeente, op *Maandag* den 17den *Maart* 1862, des middags ten 12 ure.

De bestekken zullen van heden af, dagelijks (uitgezonderd des Zondags) ter Secretarie dezer gemeente ter lezing liggen, van 's voormiddags ten *tien* tot 's namiddags ten *een* ure; alsmede aan de Stads-Timmerwerf, van 's voormiddags ten *tien* tot 's namiddags ten *zes* ure; terwijl door den Stads-Architect de verlangde ophelderingen en aanwijzingen worden gegeven.

[illegible] betaling van *vijftig* [illegible]

BEURSPRIJS VAN SCHULDBRIEVEN.

Amsterdam, WOENSDAG 5 Maart.

	pCt.	Laagste.	Hoogste.	Gebl.
NEDERLAND.				
W. Schuld	2½	62 3/16	63 5/8	—
Dito	3	75 1/2	75 5/8	75 1/2
Dito	4	98 5/8	98 3/4	98 3/4
Amort. Synd.	3½	—	—	—
Handelm.	4½	139 1/4	—	—
O. I. Leening	4	—	—	—
Aand. H. Spw.	4½	—	—	—
Dito Rijn-Spw.	4½	—	—	—
BELGIE.				
Cert. *Rothsch.*	2½	55 1/8	—	—
SPANJE.				
Obligatiën	1 3/8	43 1/16	43 1/8	43 1/16
Dito Buitenl.	3	—	—	—
Dito Binnenl.	3	48	48 1/16	48 1/16
Bew. Coupons.		—	—	—
PORTUGAL.				
Oblig.	3	45 1/4	45 3/8	45 5/16
Dito 1856/59	3	44 3/4	—	—
RUSLAND.				
Obl. *Hope & Co.*	5	102 3/4	—	—
Dito 1828/29	5	—	—	—
Cert. 1831/33	5	—	—	—
Dito 1840	4	72 5/8	72 3/4	72 3/4
Dito *Stieglitz*	4	72 5/8	72 5/8	72 5/8
Dito Nieuwe	4	—	—	—
Dito 5e Serie	5	79 9/16	—	—
" 1855, 6e Ser.	5	92 3/4	—	—

	pCt.	Laagste.	Hoogste.	Gebl.
Dito 1859	3	60	—	—
Inschr. in Ass.	6	53	—	—
Cert. van dito	6	53 1/4	—	—
Spoorw. volgef.		190 1/2	190 1/2	—
POLEN.				
Aand. 1835	f	—	—	—
Dito Oblig.	4	—	—	—
PRUISSEN.				
Oblig. 1859	5	—	—	—
Aand. 1854	3½	—	—	—
OOSTENRIJK.				
Oblig. bij *Goll*	5	—	—	—
Dito	4	—	—	—
Dito Metall.	5	47 3/4	47 13/16	47[illegible]
Dito zilv. nat.	5	57	57 1/16	57[illegible]
Dito bet. Amst.	5	70	—	[illegible]
Dito 1847/52	2½	24 15/16	25 1/16	[illegible]
BRAZILIË.				
Geldl. 1824	5	98 1/2	—	—
PERU.				
Geldl. 1824	4½	—	—	—
VENEZUELA.				
Oblig.	3	24 1/16	—	—
GRENADA.				
Oblig.	4	16 5/8	16 7/16	16[illegible]
MEXICO.				
Oblig. 1851	3	38 1/4	38 1/16	38[illegible]

Slotkoersen, heden 6 Maart.

(per Telegraaf.)

Ned. W. Schuld	2½ pCt.	63 11/16	
Dito	3	"	75 5/8
Dito	4	"	98 15/16
Handelm.	4½	"	139 5/8
SPANJE, Oblig.	1 3/8	"	43 1/8
Dito Binnenl.	3	"	48
Dito Buitenl.	3	"	—
PORTUGAL, te L.	3	"	45 1/2
Dito Oblig. 1856/59	3	"	44 7/8

RUSLAND, bij *Hope & Co.*	5	pCt.	102[illegible]
Dito bij *Stieglitz & Co.*	4	"	72[illegible]
Dito Certif. 6e Serie	5	"	9[illegible]
Dito Spoorweg volgef.			190[illegible]
OOSTENRIJK, Metalliek	5	"	4[illegible]
Dito 1847/1852	2½	"	[illegible]
Dito betaalb. te Amst.	5	"	[illegible]
Dito Zilv. Nat.	5	"	5[illegible]
MEXICO, Oblig. te L.	3	"	3[illegible]

Illinois 85. — Grenada, Nieuwe 28¾.

Londen, Consols 93¼. **Parijs**, Fr. Rente 69.90. **Weenen**, Metall. 5 pCt. 70.30. Id. Nat. 83.90. Wissel Londen 137.90.

Te Leyden ter Boekdrukkerij van J. C. DRABBE.